

(...)

Lliures

[de pobresa, exclusió i desigualtats]

**“Un país no pot jutjar-se
per com tracta als ciutadans
en millor posició, sinó per com
tracta als que tenen poc o res”
Nelson Mandela**

**en risc
d'exclusió**

23,5%

1.500.000

persones en situació de pobresa

800.000

persones afectades per la pobresa energètica

552.500

persones en situació d'atur

322.000

persones afectades per la pobresa salarial

325.000

infants en risc d'exclusió

200.000

llars sense cap tipus d'ingrés

11.500

persones sense llar

Què és Lliures?

Lliures és una iniciativa per a l'articulació d'un fons econòmic de solidaritat en la lluita contra la pobresa, l'exclusió social i les desigualtats. Neix impulsat per Òmnium Cultural, ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social) i Coop57. Es fonamenta en la captació de recursos i la recollida d'aportacions econòmiques per a destinar-los directament a finançar projectes de transformació social en un context d'emergència que ens configura com una de les societats més desiguals d'Europa i on l'extensió de la precarietat social, laboral i vital ja afecta un de cada quatre catalans.

Per què ara?

Lliures neix d'una reflexió compartida sobre els inquietants índexs de desigualtat social a Catalunya i d'un llarg debat que les tres entitats estem realitzat des de fa dos anys. Constatem un diagnòstic social altament preocupant, compartim una reflexió sobre què calia fer per revertir-ho i, finalment, ens emplacem a l'acció col·lectiva cercant nous estris i noves vies. Amb un punt de partida crític: palesar el col·lapse, la feblesa i limitació de les polítiques públiques i el buit que deixa la crisi. Conscients que no es pot fer sempre el mateix i esperar resultats diferents.

Amb les nostres mans, amb els nostres diners

Lliures és, doncs, una crida general a aportar diners a aquest nou fons econòmic de solidaritat: a partir d'aportacions individuals estables i duradores, però també de donacions puntuals, i recomanant un 0'7% dels ingressos anuals. En primera instància, ho fem a través dels 50.000 socis i sòcies d'Òmnium, les 120 entitats socials que agrupa ECAS i les 496 cooperatives i entitats de l'economia solidària que conformen Coop57-Catalunya. Els recursos obtinguts són autogestionats sota els principis de les finances ètiques i la traçabilitat transparent per finançar projectes de transformació i alternatives innovadores allà on la crisi més ha colpejat.

[Diagnòstic] Una de les societats més desiguals de la UE

Els índexs de desigualtat social no només no s'han reduït sinó que han crescut i s'han aguditzat amb una crisi que ja dura vuit anys i que ha deixat un paisatge social deteriorat i degradat de cronificació de les pobreses i extensió de les precarietats. Tot i així, la pobresa a casa nostra revesteix d'un doble caràcter: estructural i crònica –una mitjana del 16% en les darrers tres dècades– i conjuntural i nova –estentent-se al 23% de la població. Al mapa de cada desigualtat cal situar els esbiaixos de gènere, edat i origen.

[Reflexió] Res no canvia mai si res no canvia mai

En el marc debat previ i les reflexions compartides sobre un país socialment injust i creixentment desigual –embrió del projecte **Lliures**– va sorgir la necessitat de cercar i repensar noves respostes socials davant la severitat dels impactes de la crisi. La reducció de l'escàs estat del benestar i el context del sud europeu ens situen, més enllà de les dinàmiques del mercat i la incapacitat de l'estat, en la necessitat de bastir alternatives i d'intervenir decidament des del teixit social, associatiu, cultural i cooperatiu.

[Proposta] Per una resposta social autònoma i solidària

Rere diagnòstic i reflexió, calia un marc resolutiu operatiu on tant important i rellevant com el què –la lluita contra les pobreses– era el com –des de quina proposta concreta i viable. Per negativitat (el que no volíem fer ni reproduir) i per positivitat (el que volíem construir) vam definir una iniciativa col·lectiva, de llarga durada, estable en el temps i en el territori i articulada des de baix i en xarxa. Camí llarg i passa curta, que comencés poc a poc, des d'experiències concretes i amb l'objectiu de fer créixer la solidaritat i alternatives socials noves. A fi i efecte d'arrencar, les entitats impulsores aporten 60.000 euros inicials per a la posada en marxa del projecte.

On, com, quan?

Lliures arrenca aquest desembre la primera fase digital de captació de recursos per finançar, a partir de gener de 2017, els deu primers projectes. Tots els projectes pilot es caracteritzen per ser projectes locals i de base; col·lectius i arrelats al territori; orientats a la transformació social i superant patrons estrictament assistencials-caritatius; sota models participatius que fomenten la implicació i compromís de les persones afectades; des de l'enxarxament i el desenvolupament comunitari; i desplegats des de baix i des del potencial associatiu, social i civil del país.

Dinàmica: des de baix, replicable i de llarga durada

Per revertir unes desigualtats estructurals, els projectes finançats per **Lliures** són estables i duradors amb una projecció a mig termini –entre 3 i 5 anys aproximadament, per garantir-ne la posterior vida autònoma– i han estat definits per les entitats i persones del territori, en base a les pròpies necessitats i prioritats de l'entorn social i veïnal, potenciant alhora noves formes d'economia solidària i d'interrelacion socials que contribueixin directament a la transformació social i la innovació democràtica i que permetin generar experiències replicables arreu del país.

Funcionament: en xarxa i pas a pas

Lliures és desplega territorialment projecte a projecte amb la voluntat de reforçar les xarxes socials existents. Es dota d'un Grup d'Avaluació Social i d'un Grup d'Avaluació Tècnica, que es reuneixen periòdicament per garantir, respectivament, la viabilitat social i econòmica de tots els projectes. Ambdues comissions estan integrades per persones actives i referencials de l'àmbit social català. A més es dota d'un **Àgora Social**, com a espai de reflexió crítica, sensibilització pedagògica i innovació comunitària en la lluita contra les desigualtats.

Tasca pedagògica, compromís democràtic

Lliures és sobretot una iniciativa de mirada ampla i llarg recorregut per a la transformació social, però vol ser també un espai permanent de sensibilització social i pedagògica sobre l'abast i dimensió de les desigualtats socials a Catalunya. També vol vindicar la necessitat d'activar-nos en la llarga lluita per l'eradicació de la pobresa i l'exclusió social si volem (re)construir una societat plenament democràtica i socialment justa i equitativa, des d'una ciutadania activa, solidària i compromesa.

[Filosofia de la cooperació: entre totes i tots]

Lliures és un espai de treball en comú, cooperació social i lluita compartida contra les desigualtats socials, que es fonamenta en els valors del compromís social, l'activació solidària i la participació i radicalitat democràtica al servei de la transformació social. Pretén aportar i respondre socialment davant la situació d'emergència i urgència que defineix una estructura social dualitzada i polaritzada. No és només un mentrestant: és també un exercici d'autoresponsabilització social, d'autotutela de drets i de foment de nous estris democràtics per a la transformació social.

[Ara i aquí: començar]

En la fase prèvia per validar la iniciativa es van consultar i implicar diferents espais, municipis i sensibilitats, que durant 2016 han definit deu projectes inicials d'intervenció en els següents àmbits socials i geogràfics:

- **Eix Barcelonès Nord**
- **Eix Segarra-Solsonès**
- **Eix Tarragona-Reus**
- **Eix Girona-Salt**
- **Eix Barcelona**

[Els models de finançament: de mica en mica]

El projecte **Lliures** contempla diverses formes de finançament social –des d'aportacions a fons perdut, passant per préstecs sense interès, avals de riscos, micromecenatges i acompanyament– però concreta la seva potencialitat en la recollida d'aportacions econòmiques que, des d'una amplíssima capilaritat social, no cerca grans aportacions sinó milers de petites. Encetant una campanya intensiva en xarxes socials, progressiva i gradual, de baix a dalt, que permeti assolir major implicació col·lectiva i noves respostes socials.

[MANIFEST]

Els indicadors de pobresa, exclusió i desigualtat no han deixat d'empitjorar: velles i noves formes de vulnerabilitat s'entrecreuen i aguditzen, consolidant-nos com una de les societats europees més desiguals d'Europa. Dones, joves, infants, gent gran i migrants posen rostre a una estructura social delmada per l'atur, la pobresa i un risc d'exclusió que ja afecta el 23,5% de la societat. Tot plegat, mentre vivim amb unes elevades xifres de frau fiscal, de concentració de la riquesa, de rescats públics de fallides privades i de legislacions recentralitzadores que malmeten l'àmbit social català. I sota un context europeu i unes dinàmiques globals –austeritat, especulació, financiarització– que expulsen cada cop més gent del circuit de la vida digna.

En aquestes condicions adverses, lluitar contra les desigualtats socials esdevé la nostra prioritat. Amb un peu a terra i l'altre a l'horitzó, fer-ho i reeixir implica engegar iniciatives innovadores i distintes que –més enllà de les mesures paliatives i d'urgència social– no reproduïxin fórmules caduques que han mostrat els seus límits i carències. El col·lapse institucional i la insuficiència evident de les polítiques públiques, fruit de la reducció de l'afeblit estat de benestar, vulneren ja drets de ciutadania i posen al límit el sistema de protecció social. És hora d'aturar-ho i revertir-ho.

Considerem que urgeixen noves respostes socials; que no es pot fer sempre el mateix i esperar resultats diferents; i que hem de continuar esdevenint subjectes actius del canvi social. En crisi de legitimitat i en buit ètic, si ni estat ni mercat solucionen avui el cràter de les desigualtats, aleshores cal actuar col·lectivament per avançar cap a una societat més equitativa i més lliure: solidària, cohesionada i inclusiva. És per això que fem una crida a continuar desplegant la solidaritat quotidiana; a apostar per enfortir les capacitats socials i civils en la lluita contra les desigualtats: i a construir noves respostes autònomes, sòlides i solidàries, des del propi teixit social, cultural i cooperatiu del país.

Ho fem, en primera instància, articulant un nou fons econòmic de solidaritat, nodrit d'aportacions personals i col·lectives, per impulsar projectes comunitaris de transformació social i autofinçar alternatives concretes que pal·liïn dèficits socials urgents no coberts. No pretenem substituir –sinó exigir i preconfigurar, en paral·lel, el futur al que aspirem– responsabilitats i obligacions socials que corresponen a l'esfera pública.

Mentrestant, però, mentre això no passa, emplaçem i convidem tothom a respondre col·lectivament: amb les nostres mans, amb els nostres diners i amb el nostre esforç compartit. Lliures de pobresa, exclusió i desigualtats és el nom d'aquest nou estri social, alhora fons econòmic, xarxa de solidaritat i resposta compartida. Amb les llums llargues posades, **Lliures** espera a una dinàmica estable i permanent, sostinguda i solidària, autofinançada per la ciutadania i el teixit social, per a una estratègia transformadora útil en la llarga lluita contra la pobresa, les desigualtats i l'exclusió i que, generant processos socials democràtics i recuperant drets de ciutadania, reconstrueixi el vincle social comunitari esberlat per la crisi.

Som conscients que cap país no pot ser lliure si no ho és la seva gent. Per això neix Lliures i us demanem la vostra implicació activa i la vostra col·laboració econòmica. Des de les diferents sensibilitats i experiències que conformem un país plural, ens comprometem, abans de resignar-nos i caure en el parany del 'no hi ha alternativa', a sortir de les zones de confort, a enfortir la solidaritat i a construir respostes comunes davant la pitjor crisi social de les darreres dècades. Avui fem un pas més enllà, pensant en llarg i actuar en curt, davant una realitat social injusta que cada dia ens interpel·la. Les coses, efectivament, es poden fer diferents. Però, sobretot, cal fer-les diferents i entre totes i tots. **Un cop més, si no ho fan ells, fem-ho nosaltres.**

Barcelona, 29 de novembre de 2016

www.projectelliures.cat
info@projectelliures.cat

Lliures de pobresa, exclusió i desigualtats